

Eiropas Ombuds

Rezultāti

Sabiedriskā apspriešana (2011. gada februāris–jūnijs)

ES ierēdņu civildienesta principi

2011. gada novembris

LV

Satura rādītājs

Priekšvārds	3
1. Sabiedriskās apspriešanas norise	5
2. Atbilžu sniedzēju saraksts	6
3. Sabiedriskajā apspriešanā sniegto atbilžu analīze	8
3.1. Izteiktie viedokļi par priekšlikumu kopumā	8
3.1.1. Vispārējā reakcija	8
3.1.2. Saistība ar spēkā esošiem noteikumiem, kodeksiem un procesiem	10
3.1.3. Ievērošana un sankcijas	11
3.1.4. Principu piemērošanas joma	11
3.2. Izteiktie viedokļi par ierosinātajiem principiem	12
3.2.1. Papildu principu un tematu priekšlikumi	12
3.2.2. 1. princips — saistības pret Eiropas Savienību un tās pilsoņiem	14
3.2.3. 2. princips — godprātība	16
3.2.4. 3. princips — objektivitāte	18
3.2.5. 4. princips — cieņa pret citiem	20
3.2.6. 5. princips — pārredzamība	20
4. Nobeigums	22

Priekšvārds

Pamatojoties uz savu pieredzi sūdzību izskatīšanā un saziņu ar ES iestādēm un to darbiniekiem, pilsoņiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, esmu secinājis, ka ierēdņiem un sabiedrībai būtu vajadzīgs saprotams un lakonisks pārskats par ES ierēdņu civildienesta principiem. 2009. gada aprīlī septītajā Eiropas Savienības dalībvalstu ombudu seminārā es paziņoju par savu nodomu sagatavot šādu pārskatu.

Pēc konsultēšanās ar dalībvalstu ombudiem Eiropas Ombudu tīklā, lai ņemtu vērā dalībvalstu labāko praksi, esmu sagatavojis pārskata projektu, kurā ietverti pieci principi: saistības, godprātība, objektivitāte, cieņa un pārredzamība. Projekta sabiedriskā apspriešana sākās 2011. gada februārī.

Šajā dokumentā analizētas sabiedriskās apspriešanas laikā sniegtās atbildes. Vispirms tajā apskatīti izteiktie viedokļi par priekšlikumu un pēc tam analizēti komentāri un ierosinājumi attiecībā uz to, kādi principi pārskatā jāiekļauj un kā tie jāformulē. Katras sadaļas beigās esmu izteicis savu viedokli par komentāriem un ierosinājumiem, kas minēti iepriekš sniegtajā analizē.

Šāds dokuments neizbēgami ir selektīvs. Nav iespējams iekļaut visus atbilžu sniedzēju norādītos aspektus, jo īpaši attiecībā uz sīki iztirzātiem jautājumiem par principu formulēšanu. Tomēr uzskatu, ka šajā dokumentā ir precīzi atspoguļoti visi izteiktie komentāri, tostarp arī tie, kuros iniciatīva tika kritizēta.

Vēlos izteikt sirsnīgu pateicību visām iestādēm, organizācijām un privātpersonām, kuras piedalījās sabiedriskajā apspriešanā. Viņu ieguldījums ļoti palīdzēs principu galīgās versijas formulēšanā.

Nākamais uzdevums būs rūpīgi izvērtēt, kā vislabāk informēt sabiedrību, ierēdņus, ES iestādes un citas ieinteresētās personas par civildienesta principu galīgo versiju. Kā pamatoti bija norādīts dažās sniegtajās atbildēs, principiem būtu jāpievieno paskaidrojošs ievadraksts.

Ievadrakstā tiks uzsvērts, ka civildienesta principi nav nedz pirmais, nedz arī pēdējais normatīvs attiecībā uz ES civildienestam piemērojamiem ētikas standartiem. Kā skaidri norādīts sabiedriskās apspriešanas dokumentos, Civildienesta noteikumi, Finanšu regula un Eiropas labas administratīvās prakses kodekss gan tieši, gan netieši jau ietver šādus standartus.

Turklāt pārskata par civildienesta principiem sagatavošanas pamatā nav vēlme izstrādāt *jaunus* ētikas standartus, bet gan vajadzība izskaidrot to, kas jau šobrīd tiek gaidīts no ierēdņiem un pilsoņiem. Manuprāt, šo standartu precīzas formulēšanas pievienotā vērtība ir palīdzēt sākt nepārtrauktu un konstruktīvu diskusiju ierēdņu starpā un starp ierēdņiem un sabiedrību par to, kāda prakse ir ētiski pieņemama. Sabiedriskā apspriešana, manuprāt, jau ir parādījusi šādu diskusiju vērtību.

Tādēļ principu galīgā versija būs to ētikas standartu vispārīga deklarācija, kurus visi ierēdņi jau ievēro un kuri tiem ir jāievēro. Šie principi nebūs jau esošo instrumentu kopija, kā arī netiks izmantoti šo instrumentu pārskatīšanai un papildināšanai situācijās, kad tas varētu būt vajadzīgs. Es arī nepadošos aicinājumiem iekļaut elementus, kas, manuprāt, attiektos galvenokārt uz vadošos amatos strādājošiem ierēdņiem vai kas būtu uzskatāmi par iestāžu saistībām, nevis katra ierēdņa individuālām saistībām.

Šie elementi tomēr ir bagātīgs ideju avots, no kura Ombuds nākotnē smelsies iedvesmu darbam ar Savienības iestādēm, dienestiem, birojiem un aģentūrām, lai sekmētu un izveidotu institucionālo kultūru, kas civildienesta principus padarītu par dzīves realitāti.

Es ceru, ka ikviens, kas lasa šo ziņojumu, piekritīs, ka pārskats par civildienesta principiem un šo principu sabiedriskā apspriešana ir būtisks ieguldījums, lai izpildītu Eiropas Ombuda pamatuzdevumu, kas definēts manis pieņemtajā stratēģijā 2010. gada septembrī:

Eiropas Ombuds cenšas panākt taisnīgu iznākumu sūdzībām par Eiropas Savienības iestādēm, veicina pārredzamību un sekmē pārvaldības pakalpojumu kultūru. Tā mērķis ir radīt uzticību, izmantojot dialogu starp pilsoņiem un Eiropas Savienību, un veicināt augstākos prakses standartus Eiropas Savienības iestādēs.

P. Nikiforos Diamandouros

1. Sabiedriskās apspriešanas norise

2011. gada 24. februārī Eiropas Ombuds sāka sabiedrisko apspriešanu saistībā ar pārskata projektu par pieciem ES ierēdņu civildienesta principiem.

Sabiedriskās apspriešanas dokuments tika publicēts visās 23 oficiālajās valodās.

Sākotnējais atbilžu sniegšanas termiņš bija 2011. gada 15. maijs. Pēc vairāku organizāciju lūguma šis termiņš tika par mēnesi pagarināts — līdz 2011. gada 15. jūnijam.

Sabiedriskās apspriešanas laikā kopā tika saņemtas 56 atbildes. 27 atbildes bija angļu valodā, 21 atbilde — franču valodā, 3 atbildes — spāņu valodā, 2 atbildes — vācu valodā un 1 atbilde — grieķu valodā.

Kā norādīts sabiedriskās apspriešanas dokumentā, to atbilžu sniedzēju saraksts, kuri nebija norādījuši, ka vēlas saglabāt konfidencialitāti, tika publicēts Ombuda tīmekļa vietnē. Pēc lūguma nodrošināt sabiedrībai piekļuvi arī pašām atbildēm arī tās tika publicētas tīmekļa vietnē.

Viens ierēdnis lūdza savu vārdu nepublicēt. Ombuds piekrita šim lūgumam. Ombuds arī nolēma nepublicēt vēl kādu atbildi, jo tajā bija izteikti pret trešām pusēm vērsti apgalvojumi. Neviena no šīm atbildēm Ombudam nelika apsvērt iespēju pārskatīt principu projektu.

Šā pārskata 2. sadaļā ir uzskaitīti tie 54 atbilžu sniedzēji, kuru atbildes ir publicētas tīmekļa vietnē.

Sabiedriskās apspriešanas laikā Ombuds nosūtīja atsevišķas atbildes diviem atbilžu sniedzējiem — Eiropas Federālistu savienībai un Padomes Personāla komitejai. Šīs atbildes ir publicētas tīmekļa vietnē kopā ar šo iestāžu sniegtajām atbildēm. Ombuds 2011. gada 30. maijā un 31. maijā arī tikās ar delegācijām no *Solidarité européenne*, Personāla apvienības un Komisijas Centrālās personāla komitejas.

2. Atbilžu sniedzēju saraksts

Turpmāk tekstā ir sniegts alfabētiskā kārtībā sakārtots to privātpersonu un organizāciju saraksts, kas sabiedriskās apspriešanas laikā iesniedza rakstveida atbildes.

- *Access Info Europe* — *Helen Darbshire, Pamela Bartlett un Lydia Medland*
- *Adriaen, Charlotte*
- *Alexakis, Georgios*
- *Allgeier, Timo*
- *ALTER-EU* — *Koen Roovers, Koalīcijas koordinators*
- *Katalonijas Krāpšanas apkarošanas birojs* — *Xavier Sisternas, Profilakses nodaļas direktors*
- *Asociācija Inscribe - Françoise Schein et Katia de Radiguès*
- *Banneux, Dominique*
- *Bartholomé, Etienne*
- *BEUC* — *Eiropas Patērētāju organizācija* — *Ilaria Passarani, vecākā politikas speciāliste*
- *Birbeck, Vaughan*
- *Bordes, Arnaud*
- *Casana, Francois*
- *Cerchez, Marius*
- *Chaouch, Dhikra*
- *Cleary, Gottlieb, Steen & Hamilton LLP* — *John Temple Lang*
- *Comité central du personnel de la Commission* — *Cristiano Sebastiani, priekšsēdētājs*
- *Comité du personnel du Conseil de l'UE* — *Catherine Bony-Brandt, priekšsēdētāja*
- *Docherty, Michael*
- *Domm, Rory*
- *Dumont du Voitel, Rainer*
- *Euclid tīkls* — *Luisa De Amicis, projektu un politikas speciāliste*
- *Eulaerts, Olivier*
- *ES aģentūru tīkls* — *Geert Dancet, Tīkla priekšsēdētājs, izpilddirektors, Eiropas Ķīmisko vielu aģentūra*
- *Eiropas Komisija* — *José Manuel Barroso, priekšsēdētājs*
- *Eiropas Revīzijas palāta* — *Vitor Caldeira, priekšsēdētājs*
- *Eiropas Zāļu aģentūra* — *Frances Nuttall, Cilvēkresursu nodaļas vadītājs*
- *Eiropas Parlaments* — *Jerzy Buzek, priekšsēdētājs*
- *Eiropas Policijas akadēmija* — *Detlef Schröder, direktora vietnieks*
- *Eiropas Universitāšu asociācija* — *Lesley Wilson, ģenerālsekretārs*
- *Gargaro, Vittorio*
- *Gesamtverbandes der Deutschen Versicherungswirtschaft* — *Stephan Schweda*
- *Hermans, Barbara*
- *Lordu palāta, Eiropas Savienības komiteja* — *Lords John Roper, priekšsēdētājs*
- *Ibáñez García, Isaac*
- *Jones, Alice*
- *Lacerda, Antonio*
- *Lefavrais, Thibaut*

- *Lemoigne, Brigitte*
- *Mauro, Massimo*
- *N'Dong, Stéphane*
- *Noriega Guerra, Alberto*
- *Ratel, Christine*
- *Robertson, Colin*
- *Romera Agüero, Lidia Maria*
- *Sanchez Amillategui, Fernando*
- *Eiropas Lietu profesionāļu biedrība (SEAP) — Gary Hills, ģenerālsēkretārs*
- *Solidarité Européenne — Luigia Dricot Daniele, Secrétaire politique*
- *Strack, Guido*
- *Syndicat des fonctionnaires internationaux et européens — Pilar Antelo, priekšsēdētājs*
- *Talacchi, Alessandro*
- *Talevska, Snezana*
- *Eiropas Federālistu savienība — Andrew Duff, EP deputāts*
- *Wellens, Ingrid*

3. Sabiedriskajā apspriešanās sniegto atbilžu analīze

3.1. Izteiktie viedokļi par priekšlikumu kopumā

3.1.1. Vispārējā reakcija

Par ombuda iniciatīvas lietderību tika pausti dažādi viedokļi.

Daudzi atbilžu sniedzēji (piemēram, *Access Info Europe*, Eiropas Universitāšu asociācija, Padomes Personāla komiteja, ES aģentūru tīkls un Vācijas Apdrošinātāju asociācija) iniciatīvu vērtēja atzinīgi. Daži atbilžu sniedzēji (jo īpaši *Access Info Europe*, *ALTER-EU* un *Cleary, Gottlieb, Steen & Hamilton*) vērsa uzmanību uz konkrētām jomām, kuras rada bažas un kurām, viņuprāt, šie principi būtu īpaši svarīgi. Šīs jomas ietver interešu konfliktu risināšanu, attiecības ar interešu pārstāvju grupām (lobijiem), „virpuļdurvju” parādību un pārmaiņas ES civildienesta sastāvā.

ES aģentūru tīkls

Aģentūras patiesi piekrīt, ka ir svarīgi noteikt vienotus principus, kas attiektos uz visiem ierēdņiem ES un kas atspoguļotu tādas modernas pārvaldības vērtības kā pārredzamība, objektivitāte, pārskatatbildība un efektivitāte.

No otras puses, daži atbilžu sniedzēji (piemēram, Komisijas Centrālā personāla komiteja un viena no personāla apvienībām — *Solidarité européenne*) norādīja uz risku, ka šī iniciatīva varētu izrādīties neproduktīva. Gadījumā, ja šī iniciatīva tiktu pārprasta, uzskatot, ka tā norāda uz tādu esošo instrumentu kā Civildienesta noteikumi nepietiekamību, pilsoņu uzticēšanās ES civildienestam varētu samazināties, nevis palielināties.

Eiropas Federālistu savienība, kura savu viedokli nosūtīja rakstveidā ar EP deputāta *Andrew Duff* starpniecību, pauda satraukumu par apspriešanas konkrēto vēstījumu un norādīja uz risku, ka iniciatīva varētu radīt morāli graužošu ietekmi uz ierēdņiem.

Turklāt vairāki ierēdņi iesūtīja atbildes, kurās apšaubīja principu pārskata nepieciešamību un dažos gadījumos arī ombuda kompetenci sākt šādu iniciatīvu un/vai viņa rīcības motīvus.

Padomes Personāla komitejas atbildē uzmanība tika vērsta uz problēmu, kas saistīta ar principu franču valodas versiju, kurā angļu valodas darbības vārda „*should*” tulkošanai izmantots darbības vārds „*devraient*”. Saskaņā ar komitejas pausto viedokli šīs formas izmantošana var radīt negatīvas sekas, un komiteja ieteica tās vietā izmantot īstenības izteiksmes tagadni. Šis jautājums tika ierosināts arī turpmākajās tikšanās reizēs ar Komisijas Centrālo personāla komiteju un *Solidarité européenne*, kas tika organizētas pēc to lūguma.

Comité du personnel du Conseil de l'UE / Padomes Personāla komiteja

Or, bien que l'intention de la déclaration soit constructive, sa rédaction pourrait, au lieu d'accroître la confiance des citoyens dans le service public européen, mettre sérieusement en doute l'intégrité même de celui-ci.

Chaque phrase contient notamment le mot "devraient", ce qui a une connotation d'accusation très forte. Ce conditionnel donne l'impression que la fonction publique européenne fait preuve d'une gestion administrative des plus mauvaises, ce qui n'est de toute évidence pas le cas. C'est pourquoi il nous semble que la rédaction du projet pourrait être sensiblement améliorée en supprimant ce verbe "devraient" et en mettant la totalité du texte au présent de l'indicatif¹.

Tikšanās reizēs ar Komisijas Centrālo personāla komiteju un *Solidarité européenne* tika ierosināts rūpīgi izpētīt komunikācijas jautājumus un pievienot principu galīgajai versijai ievadrakstu, kurā izskaidrots to mērķis un īpaši atzīts, ka ierēdņi šobrīd jau ievēro šos principus.

Rakstveida atbildē no Eiropas Revīzijas palātas arī bija ierosināts pārskatam pievienot ievadrakstu, kurā tiktu atgādināts, kādēļ ES tika izveidota un kādas ir tās pamatvērtības. Revīzijas palāta ieteica iedvesmu smelties no Šūmana deklarācijas un Līguma par Eiropas Savienību 2. panta, kurā minētas vērtības, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības.

Arī *Euclid* vērsa uzmanību uz nepieciešamību principiem pievienot paskaidrojošu ievadrakstu.

Ombuda viedoklis

Kā minēts sabiedriskās apspriešanas dokumentā, saprotama un lakoniska pārskata par civildienesta principiem sagatavošanas galvenais mērķis ir sekmēt pilsoņu uzticēšanos Eiropas civildienestam un ES iestādēm, kuriem tas kalpo.

Nekad nav bijis nodoma radīt priekšstatu, ka ES ierēdņi šos principus pašreiz neievēro un nepiemēro.

Ombuds ar pateicību ir pieņēmis Padomes Personāla komitejas, Komisijas Centrālās personāla komitejas un *Solidarité européenne* izteikto pozitīvo un konstruktīvo ierosinājumu uzlabot principu franču valodas versiju, tādējādi palīdzot izvairīties no pārpratumiem.

Attiecībā uz angļu valodas versiju ombuds uzskata, ka vārds „*should*” ir piemērots esošo saistību izteikšanai, kas arī ir pārskata par civildienesta principiem galvenais nolūks.

Ombuds nodrošinās citu valodu versiju pārskatīšanu, ņemot vērā šo aspektu.

Ombuds arī pilnīgi piekrīt, ka ir ļoti svarīgi efektīvi un piemēroti informēt par civildienesta principu galīgo versiju un ka šajā nolūkā būs vajadzīgs paskaidrojošs ievadraksts.

¹ Lai gan ir paredzēts, ka principu pasludināšana būs konstruktīva, tomēr to formulējums var radīt nopietnas šaubas par Eiropas civildienesta godprātību, nevis palielināt pilsoņu uzticēšanos tam. Īpaši jānorāda uz to, ka katrā teikumā ir vārds „*should*”, kuram piemīt ļoti spēcīga apsūdzība blakus nozīme. Nosacījuma izteiksmes izmantošana rada iespaidu, ka Eiropas civildienesta veiktā administratīvā pārvaldība ir ļoti slikta, bet tas nebūt tā nav. Tāpēc mēs uzskatām, ka principu formulējumu var būtiski uzlabot, svītrojot darbības vārdu „*should*” un tā vietā visu tekstu izsakot īstenības izteiksmes tagadnē. (*Ombuda dienestu veikts tulkojums.*)

3.1.2. Saistība ar spēkā esošiem noteikumiem, kodeksiem un procesiem

Daudzi atbilžu sniedzēji vērsa uzmanību uz to, ka arī citi instrumenti un procesi attiecas uz civildienesta principu stāšanos spēkā.

Eiropas Parlaments vērsa uzmanību uz savu personāla rīcības kodeksu (Eiropas Parlamenta ierēdņu un pārējo darbinieku pienākumu rokasgrāmata), kuru tā Prezidijs pieņēma 2008. gada 7. jūlijā un kura ievadā skaidrots, ka Eiropas civildienesta ierēdņiem ir jāievēro tā profesionālās ētikas kodekss.

Eiropas Komisija atgādināja, ka pēdējo gadu laikā tā ir īstenojusi pasākumus, lai palielinātu savu personāla informētību un sekmētu to noteikumu un principu īstenošanu, kas ietverti Civildienesta noteikumos un Labas administratīvās prakses kodeksā, kuru tā pieņēma 2000. gada 17. oktobrī.

Divās privātpersonu atbildēs ombuda uzmanība tika vērsta uz priekšsēdētāja vietnieka *Siim Kallas* paziņojumu Komisijai par profesionālajai ētikai labvēlīgas vides sekmēšanu Komisijā (SEC(2008) 301, galīgā redakcija, 2008. gada 5. marts) un uz Komisijas Personāla ētikas un rīcības praktisko rokasgrāmatu (pieejama Komisijas iekšīklā).

Cleary, Gottlieb, Steen & Hamilton LLP norādīja, ka Komisijas Konkurences ĢD ir pašam savs ētikas kodekss², un ieteica Komisijai apsvērt iespēju pieņemt līdzīgus kodeksus, kas pielāgoti citu ĢD situācijai.

Personāla apvienība *Syndicat des fonctionnaires internationaux et européens (SFIE)* norādīja vairākas jomas, kurās saskaņā ar tās viedokli Civildienesta noteikumu piemērošana nav apmierinoša, un aicināja ombudu izteikt priekšlikumus, iekļaujot tos Civildienesta noteikumu grozījumos, kas paredzēti 2012. gadā.

Eiropas Patērētāju organizācija (*BEUC*) uzsvēra, ka politikas veidošanas procesā Komisijas ietekmes novērtējuma process³ ir objektivitātes nodrošināšanai vajadzīgās informācijas un pierādījumu avots, un akcentēja objektivitātes nepieciešamību pētījumu pasūtīšanā un izstrādē, tādējādi atbalstot ietekmes novērtējuma veikšanu. *BEUC* arī aicināja iestādes pārskatīt to apspriešanās procedūras, lai nodrošinātu līdzsvaru starp dažādām interesēm un dažādām ieinteresētajām personām.

Personīgā atbildē no kāda ierēdņa, kurš strādā Pamattiesību aģentūrā, bija ierosināts, ka katrai ES iestādei, dienestam, birojam un aģentūrai ir vajadzīgs „ētikas speciālists”, kurš nodrošinātu informāciju un mācības ētikas jautājumos, izteiktu priekšlikumus ētikas uzlabošanai, sniegtu personālam konsultācijas un darbotos kā brīdinājuma mehānisms. Vajadzētu izveidot arī platformu vai tīklu, kurā dažādi ētikas speciālisti varētu apmainīties ar informāciju un idejām. Arī citi atbilžu sniedzēji uzsvēra, cik svarīgi iestādēm ir nodrošināt savam personālam mācības ētikas jautājumos.

² Šis kodekss minēts Konkurences ĢD 2010. gada darbības pārskatā http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/doc/comp_aar.pdf. Īpaši skatīt 20. lpp.

³ Komisija ietekmes novērtējumu skaidro kā procesu, kurā politisko lēmumu pieņēmējiem tiek sagatavoti pierādījumi par iespējamo politisko risinājumu priekšrocībām un trūkumiem, izvērtējot to iespējamo ietekmi: http://ec.europa.eu/governance/impact/index_en.htm

Ombuda viedoklis

Ombuds atzīst iepriekš minēto jautājumu nozīmību un ir pateicīgs to ierosinātājiem.

Savā uzrunā Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejai 2011. gada 22. septembrī ombuds atsaucās uz Komisijas nozīmīgajām iniciatīvām attiecībā uz „ētikas korespondentu” iecelšanu un ētikas mācību programmu izstrādi. Viņš ierosināja šim darbam piešķirt starpiestāžu dimensiju un piedāvāja savu palīdzību šajā procesā. Šajā saistībā ombuds rūpīgi izskatīs vērtīgo ierosinājumu iecelt ētikas speciālistus.

Ombuds uzskata, ka attiecībā uz šajā sadaļā aplūkotajiem jautājumiem civildienesta principu projektā nekādi grozījumi nav vajadzīgi.

3.1.3. Ievērošana un sankcijas

Kāds atbildes sniedzējs jautāja, kas uzraudzīs to, vai ierēdņi ievēro šos principus, un kas strīdu vai nepamatotu apgalvojumu gadījumā izlems, vai principi ir pārkāpti, un vai principu pārkāpējiem ir paredzētas kādas sankcijas. Eiropas Lietu profesionāļu biedrība (*SEAP*) arī vēlējās uzzināt, kas notiks gadījumā, ja ierēdnis nav ievērojis šos principus, un vai ombuds šādu principu neievērošanu uzskatīs par iemeslu sūdzības atzišanai par pamatotu.

Ombuda viedoklis

Civildienesta principi nav paredzēti juridisku vai disciplināru saistību piemērošanai ierēdņiem.

Turklāt tie ir izstrādāti, lai skaidri formulētu visaugstākās prasības attiecībā uz ierēdņu darbību, nevis lai definētu, konstatētu vai sodītu neapmierinošu darbību.

Tie varētu būt noderīgs atskaites punkts attiecībā uz to noteikumu un kodeksu interpretāciju un piemērošanu, kuros noteikti konkrēti pienākumi un saskaņā ar kuriem civildienesta principi patiesi tiek ievēroti.

Ombuds ņems vērā civildienesta principus, pildot savus pienākumus, un cer, ka ES iestādes darīs to pašu. Ombuds tomēr atgādina, ka tā veiktās izmeklēšanas attiecas uz ES iestāžu neapmierinošu darbību, nevis uz atsevišķu ierēdņu disciplināro rīcību.

3.1.4. Principu piemērošanas joma

Divi atbilžu sniedzēji atsaucās uz zemsvītras piezīmi, kas attiecas uz principu virsrakstu, kurā skaidrots, ka termins „ierēdnis” attiecas uz ES iestāžu, dienestu, biroju un aģentūru darbiniekiem, kas oficiāli zināmi kā „amatpersonas un pārējie darbinieki”.

Viens atbildes sniedzējs (*SEAP*) jautāja, vai šajā terminā ietilpst arī komisāri, un vēlējās, lai gadījumā, ja neietilpst, tas tiktu skaidri norādīts.

Vēl kāds atbildes sniedzējs — privātpersona — ieteica pārredzamības nolūkā skaidri norādīt, ka Komisijas locekļi, Eiropas Savienības Tiesas tiesneši un Eiropas Parlamenta deputāti nav ES ierēdņi un ka tos vai nu iecel Savienības dalībvalstīs, vai arī ievēl.

Ombuda viedoklis

Ombuds piekrīt, ka ir svarīgi skaidri norādīt, ka Komisijas locekļi, Eiropas Savienības Tiesas tiesneši un Eiropas Parlamenta deputāti nav Eiropas Savienības „amatpersonas vai pārējie darbinieki” Civildienesta noteikumu⁴ izpratnē. Turklāt to pienākumus nenosaka Civildienesta noteikumi. Tādēļ uz tiem neattiecas termins „ierēdņi”, kas lietots civildienesta principos.

Taču Civildienesta noteikumos ir definēta „īpašā konsultanta” kategorija⁵, uz kuru attiecas atsevišķi Civildienesta noteikumu nosacījumi.

Ombuds uzskata, ka attiecīgie skaidrojumi būtu jāiekļauj principiem pievienotajā ievadrakstā, nevis zemsvītras piezīmē.

3.2. Izteiktie viedokļi par ierosinātajiem principiem

3.2.1. Papildu principu un tematu priekšlikumi

Resursu racionāla izmantošana/taupība

Katalonijas Krāpšanas apkarošanas birojs ierosināja šādu papildu principu („taupība”): ierēdņi līdzekļus izmanto piesardzīgi un ievēro taupības, produktivitātes un efektivitātes principus. Birojs norādīja, ka šis princips jau minēts Apvienoto Nāciju Organizācijas Rezolūcijā⁶ par valsts amatpersonu ētikas kodeksu: „[v]alsts ierēdņi savus pienākumus un funkcijas pilda produktīvi, efektīvi un godprātīgi saskaņā ar tiesību aktiem vai administratīvajiem noteikumiem. Tie vienmēr cenšas nodrošināt to valsts līdzekļu visefektīvāko un produktīvāko pārvaldību, par kuriem tie ir atbildīgi.”

Līdzīgs priekšlikums no *Euclid* bija šāds: „ES amatpersonas izrāda pozitīvu attieksmi, cenšoties ievērot produktivitātes, efektivitātes, pārredzamības, pārskatatbildības, konsekvences, risku uzņemšanās un birokrātijas samazināšanas (tostarp administratīvo izdevumu samazināšanas) principus.”⁷

Kāda privātpersona ierosināja, ka ierēdņiem par nepareizu darbību vai pārvaldības trūkumiem jāinformē to priekšnieki. Tiem jāizsaka priekšlikumi produktivitātes palielināšanai un birokrātijas, administratīvo izdevumu un valsts izdevumu samazināšanai.

Attiecībā uz šo tematu Revīzijas palāta savās vispārējās piezīmēs uzsvēra, ka ir svarīgi, lai ES amatpersonas racionāli izmantotu valsts līdzekļus.

Palāta arī norādīja, ka ES ierēdņu iecelšanā un paaugstināšanā amatā jāņem vērā līdzšinējie nopelni.

⁴ Oficiālais nosaukums ir *Eiropas Kopienu pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība*. Komisija gatavo konsolidētu šā dokumenta versiju, kas būs pieejama tīmekļa vietnē *Europa*: http://ec.europa.eu/civil_service/docs/toc100_en.pdf.

⁵ „Persona, kura savas īpašās kvalifikācijas dēļ vai nu regulāri, vai arī kādā noteiktā laikposmā sniedz atbalstu kādai no Eiropas Savienības iestādēm, šādai darbībai nekādi neietekmējot tās apmaksātu darbu kādā citā amatā, un kurai tiek maksāts no kopējām apropriācijām, kas paredzētas tās iestādes budžeta sadaļā, kuras labā tā strādā.” (*Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības* 5. pants.)

⁶ A/RES/51/59, 1997. gada 28. janvāris.

⁷ *Euclid* šādu formulējumu piedāvāja kā papildinājumu 1. principam (saistības). Tomēr šķiet, ka noderīgāk to ir apskatīt šeit.

Pārskatatbildība

Katalonijas Krāpšanas apkarošanas birojs norādīja, ka teksts kopumā ietver arī *pārskatatbildības* principu, taču tas būtu jādefinē atsevišķi. Birojs uzskata, ka gatavība atzīt un labot pieļautās kļūdas (sabiedriskās apspriešanas dokumentā iekļauta objektivitātes principa aprakstā) varētu būt daļa no šī principa.

Elastība un jauninājumi

Euclid ierosināja kā principus definēt *elastību* un *koncentrēšanos uz jauninājumiem*. Kopumā šajos principos būtu teikts, ka ierēdņi pielāgo iestāžu noteikumus, lai apmierinātu pilsoņu vajadzības un piepildītu to cerības, ir progresīvi domājoši un sekmē jauninājumu un labākās prakses izmantošanu.

Euclid uzskata, ka šajos divos principos jāiekļauj atsauce uz iedzīvotāju iesaistīšanu, to iespējām sniegt savu ieguldījumu un uz līdzdalības pieejas nodrošināšanu.

Ziņošana par pārkāpumiem

Access Info Europe

... ir būtiski, lai ierēdņi nepieļautu koruptīvu praksi, privātu interešu aizstāvēšanu, godprātības un pārredzamības trūkumu vai arī cieņas un ētikas principu neievērošanu darbā.

Access Info Europe atbilde ietvēra ierosinājumu, ka principos skaidri jāparedz ziņotāju aizstāvība un ierēdņu pienākums „ziņot par pārkāpumiem” vai arī jābūt norādei par šo principu.

Kādas privātpersonas atbildē bija pausta nožēla, ka trūkst skaidra paziņojuma par to, kā ierēdņiem jārikojas gadījumā, „ja tie uzzina par amatpārkāpumu, kuru iestāde slēpj”.

Ombuda viedoklis

Ombuds piekrīt, ka līdzekļu racionāla izmantošana un taupības, produktivitātes un efektivitātes principu ievērošana ES iestādēm un ES civildienestam ir ļoti svarīga. Šis aspekts tika minēts arī iepriekšējās apspriešanas laikā ar Eiropas Ombudu tīklu.

Ombuds atzīst arī ziņošanas par pārkāpumiem nozīmi.

Sīki izstrādātiem juridiskajiem un institucionālajiem noteikumiem attiecībā uz ziņošanu par pārkāpumiem un valsts līdzekļu piesardzīgu izmantošanu jābūt iekļautiem un tie ir iekļauti tādos instrumentos kā Civildienesta noteikumi un Finanšu regula, kā arī dažādos kodeksos.

Ombuds neizslēdz iespēju, ka principu pienācīgai ņemšanai vērā un pilnīgai to ievērošanai varētu būt vajadzīgi papildu instrumenti un/vai esošo instrumentu pārskatīšana.

Ombuds civildienesta principus uzskata par tādu ētikas standartu vispārēju deklarāciju, kas attiecas uz visiem ierēdņiem. Saskaņā ar šo pieeju būtu nevietā iekļaut elementus, kas attiektos galvenokārt uz vadošos amatos strādājošiem

ierēdņiem vai kas būtu uzskatāmi galvenokārt par iestāžu saistībām, nevis katra ierēdņa individuālām saistībām.

Tā ir patiesība, ka ikvienam ierēdnim ir iespējams palīdzēt izvairīties no līdzekļu izšķiešanas. Tomēr galvenā atbildība par līdzekļu racionālu izlietošanu ir jāuzņemas iestādēm un vadītājiem.

Attiecībā uz ziņošanu par pārkāpumiem Civildienesta noteikumos ir paredzēts visiem ierēdņiem izvirzīt pienākumu ziņot par amatpārkāpumiem⁸. Turklāt ombudam nav nekādu šaubu, ka ierēdņi nedrīkst izlikties neredzam citu amatpārkāpumus. Tomēr ombuds arī piebilst, ka starptautiskā prakse attiecībā uz īpašiem juridiskiem pienākumiem, kas paredz, ka ierēdņiem ir jāziņo par pārkāpumiem, nav vienota.

Iepriekš minēto iemeslu dēļ ombuds uzskata, ka atsauces uz *sabiedrības uzticēšanos* pievienošana pirmajam principam (*saistības* — sk. turpmāk tekstā minēto) kopā ar otrā principa (*godprātība*) pirmo punktu⁹ šos jautājumus risina pienācīgā un pietiekamā veidā, ņemot vērā principu būtību.

Ombuds uzskata, ka iestāžu un to vadības uzdevums ir radīt tādus institucionālos apstākļus, kas visiem ierēdņiem dod iespēju būt elastīgiem un inovatīviem. Šķiet, ka šie jēdzieni kā vispārējs pienākums ir pietiekami ietverti, trešajā principā (objektivitāte), iekļaujot atsauci uz to, ka ierēdņi ir „atvērti”.

Ombuda uzskati ir līdzīgi arī attiecībā uz atbildību par iedzīvotāju iesaistīšanu, pilsoņu līdzdalības sekmēšanu un līdzšinējo nopelnu izmantošanu par kritēriju iecelšanai amatā pārvaldības nozarē un karjeras veidošanai šajā jomā. Ciktāl šīs atbildības jomas ietver ikviena ierēdņa saistības, tās ir pietiekami atspoguļotas *saistību* principā (jo īpaši ar papildu atsauci uz sabiedrības uzticēšanos — sk. turpmāk tekstā) un *godprātības* principā.

Attiecībā uz līdzīgu jautājumu daži atbilžu sniedzēji izmantoja terminu „aktivitāte”, un ombuds apsvēra, vai to vajadzētu iekļaut principos. Tomēr, tā kā nav skaidrs, vai citās valodās ir kāds līdzvērtīgs termins, šķiet, ka labāk ir to nedarīt. (Šā paša iemesla dēļ principos nav izmantots termins „pārskatatbildība”). Pirmā principa (*saistības*) pārskatītais trešais un ceturtais punkts jau netieši paredz aktīvu pieeju, un principiem pievienotajā ievadrakstā šis aspekts tiks vēlreiz uzsvērts.

3.2.2. 1. princips — saistības pret Eiropas Savienību un tās pilsoņiem

Revīzijas palāta uzskatīja, ka būtu jāpievieno atsauce uz ES darbinieku kompetenci, paredzot prasību, ka ES ierēdņiem vienmēr jārikojas profesionāli un savā darbā jāpiemēro visaugstākie profesionālie standarti, lai tādējādi dotu viņiem iespēju savus pienākumus veikt kompetenti un objektīvi.

Palāta arī norādīja, ka ES ierēdņiem jāsiglabā neatkarība no ārējām interešu grupām un politiskā neitralitāte. Vairākās citās atbildēs bija līdzīgas norādes.

Eiropas Lietu profesionāļu biedrība (*SEAP*) ierosināja trešo punktu¹⁰ sadalīt divos atsevišķos punktos, jo tajā ir ietverti divi dažādi koncepti. Tas arī sniegtu iespēju sasaistīt „laba piemēra sniegšanu” ar „uzticēšanos” — šis ir termins, kas

⁸ Sk. 22.a pantu.

⁹ „Ierēdņi vienmēr rīkojas tā, lai viņu rīcība izturētu visstingrāko sabiedrības pārbaudi.”

¹⁰ „Ierēdņi veic savus amatpienākumus pēc iespējas labāk un nolūkā sniegt labu piemēru citiem.”

citādi principos neparādās, lai gan tas ir minēts sabiedriskās apspriešanas dokumentā.

ALTER-EU norādīja, ka Lisabonas līgums ietver vispārējas saistības. *Access Info Europe* izteica tādu pašu komentāru un arī ierosināja principu formulēt tādējādi, ka ierēdņi „sniedz labu piemēru citiem”, nevis „veic savus amatpienākumus ... nolūkā sniegt labu piemēru citiem”.

ALTER-EU

... Lisabonas līgumā ir paredzēta apņemšanās attiecībā uz ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu un skaidra atbildība par pilsoņu interešu un vides aizsardzību visā pasaulē.

Eiropas Federālistu savienības vārdā EP deputāts *Andrew Duff* ierosināja papildināt pirmā principa pirmo teikumu, lai tas būtu formulēts šādi: „... lai, *pildot Līgumos minētos mērķus, kalpotu Savienības un tās pilsoņu interesēm.*”

Katalonijas Krāpšanas novēršanas birojs puda viedokli, ka pirmajā principā ir izklāstīts ierēdņu pienākums ievērot lojalitāti pret Eiropas Savienību un pret pilsoņiem, kuriem ES kalpo, un ierosināja attiecīgi mainīt tā nosaukumu.

Saskaņā ar biroja pausto viedokli šajā principā skaidri jāietver dokumentu reģistrācija un droša uzglabāšana, kā arī to tālāka nodošana tām personām, kas pārņem atbildību par attiecīgo jautājumu.

Ombuda viedoklis

Ombuds piekrīt Revīzijas palātas ierosinājumiem. Lai tos ieviestu, pirmais princips tiks grozīts, iekļaujot atsauci uz „**visaugstākajiem profesionālajiem standartiem**”.

Attiecībā uz neatkarību no ārējām interešu grupām un politisko neitralitāti ombuds trešajā principā (*objektivitāte*) pievienos atsauci uz „objektivitāti”, kā to ierosināja ES Aģentūru tīkls.

Ombuds piekrīt *SEAP* ierosinājumam nošķirt „pēc iespējas labāku amatpienākumu veikšanu” no „laba piemēra sniegšanas”. Turklāt šajā saistībā tiks pievienots arī vārds „uzticēšanās” un tiks svītrots vārds „nolūkā”.

Ombuds piekrīt arī *ALTER-EU* un *Access Info Europe* ierosinātajam jautājumam par ES globālo nozīmi. Līguma par Eiropas Savienību 3. panta 5. punkts patiesi ir formulēts šādi:

„Attiecībās ar citām pasaules daļām Savienība atbalsta un sekmē savas vērtības un intereses un palīdz aizsargāt savus pilsoņus. Tā veicina mieru, drošību, ilgtspējīgu Zemes attīstību, solidaritāti un savstarpēju cieņu starp tautām, brīvu un godīgu tirdzniecību, nabadzības izskaušanu un cilvēktiesību un jo īpaši bērnu tiesību aizsardzību, kā arī starptautisko tiesību normu stingru ievērošanu un attīstību, tostarp respektējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principus.”

Ombuds uzskata, ka papildu teksts, ko ierosināja Eiropas Federālistu savienība un kas attiecas uz **Līgumu mērķiem**, pilnīgi atbilst šim punktam un ka civildienesta principos nevajadzētu īpaši uzsvērt konkrētus mērķus.

Attiecībā uz ierosinājumu mainīt pirmā principa nosaukumu uz „lojalitāte” ombuds atgādina, ka viens no iepriekšējās apspriešanas laikā Eiropas Ombudu tīklā minētajiem argumentiem bija tāds, ka ierēdņi ir atbildīgi pret iestādēm, kurās tie strādā, un tos saista lojalitātes pienākums. Lai gan pirmajā principā ir pilnīgi ievērots institucionālās lojalitātes jēdziens, tas tomēr ietver citādāku un plašāku domu, ko pienācīgā veidā izsaka vārds „saistības”.

Ombuds piekrīt Katalonijas Krāpšanas apkarošanas biroja ierosinājumam, ka principos jāietver arī atbilstošas dokumentācijas uzturēšana. Lordu palātas Eiropas Savienības komiteja (Apvienotā Karaliste) izteica līdzīgu ierosinājumu attiecībā uz otro principu (*godprātība*). Ombuds uzskata, ka atbilstošas dokumentācijas uzturēšana kalpo vairākiem mērķiem. Ombuds to iekļaus piektajā principā (*pārredzamība*) kā vienu no tā aspektiem.

Ombuds arī svītros otrajā punktā esošo frāzi „nevis citiem nolūkiem”. Šis negatīvais formulējums nav vajadzīgs, ņemot vērā to, ka šā teikuma pirmajā daļā ir ietverts vārds „tikai”.

3.2.3. 2. princips — godprātība

Par šo principu atbilžu sniedzēji izteica visvairāk komentāru. No komentāriem izriet divas galvenās tēmas. Pirmkārt, daudzi atbilžu sniedzēji vēlas, lai principa formulējums būtu stingrāks. Otrkārt, daži atbilžu sniedzēji, jo īpaši paši ierēdņi, nav apmierināti ar ceturrtā punkta formulējumu, kurš īpaši attiecas uz piemaksām.

ES Aģentūru tīkls ierosināja pirmo punktu pārformulēt apmēram šādi: „ierēdņi vienmēr rīkojas atbilstoši visaugstākajiem godīguma, objektivitātes u. c. standartiem.” Tīkls arī ierosināja noteikt, ka ierēdņiem ir „jāizvairās” no interešu konfliktiem, nevis „jāveic pasākumi”, lai tos novērstu.

Access Info Europe norādīja, ka nosacījumi ir pozitīvi un svarīgi, bet pārāk neskaidri. Tas ieteica papildināt principus, izklāstot konkrētu mehānismu, ar kura palīdzību ES ierēdņiem jāziņo par interešu konfliktiem, vai arī iekļaujot atsauci uz šādu mehānismu. Tas arī ieteica noteikt vismaz 18 mēnešus ilgu „pārdomu laiku” pēc amata atstāšanas un pirms iesaistīšanās darbībā, kas varētu radīt interešu konfliktu vai „virpuļdurvju” nodarbinātības tendences.

SEAP ieteica principa formulējumu padarīt stingrāku, papildinot to ar noteikumu, ka ierēdņiem interešu konfliktu rašanās gadījumā tie ir jāatklāj un ātri jārikojas, lai tos atrisinātu. *SEAP* arī ierosināja noteikt vienu gadu ilgu periodu starp amata atstāšanu un tāda apmaksāta darba uzņemšanos, kas varētu būt saistīts ar interešu konfliktu vai varētu to radīt.

ALTER-EU izteica atbalstu šim principam un ierosināja pievienot papildu punktu, kas noteiktu, ka ierēdņiem vairāku gadu garumā jāizvairās no stāšanās darbā tādos amatos, kas varētu radīt interešu konfliktus, un, strādājot civildienestā, tie nekādā gadījumā nedrīkst iesaistīties sarunās par šādiem amatiem.

Lordu palātas Eiropas Savienības komiteja (Apvienotā Karaliste) ierosināja papildināt šo punktu, nosakot, ka ierēdņi nedrīkst ne ļaunprātīgi izmantot informāciju, ne arī pieņemt dāvanas.

Ceturtais punkts¹¹

Komisijas Centrālā personāla komiteja uzskatīja par šokējošu apsvērumu, ka ierēdņi cenšas maksimāli izmantot savas tiesības. Saskaņā ar komitejas viedokli, pārvaldības iestādes konstatē, ka ierēdņim vai nu ir tiesības, vai arī nav tiesību. Civildienesta noteikumos ir paredzēts risināt krāpšanas mēģinājumu gadījumus, un Komisija ir pieņēmusi nulles tolerances politiku, kas ir spēkā jau daudzus gadus.

Padomes Personāla komiteja ierosināja ceturta punkta formulējumā pievienot vārdu „precizitāte” (*justesse*), lai tādējādi izskaidrotu, ka ierēdņiem netiek prasīts sniegt iestādēm dāvanas, bet gan izdevumu kompensācijās pieprasīt tikai to izdevumus, kas faktiski radušies pienākumu pildīšanas laikā.

Kāda privātpersona skaidroja, ka viņa izpratnē ceturtais punkts attiecas tikai uz tiem izdevumiem, kas radušies komandējumu laikā, un norādīja, ka vārds „piemaksas” varētu radīt neskaidrības, jo tas attiecas arī uz dažām vispārējā atalgojuma daļām, piemēram, uz ģimenes pabalstu. Tādēļ viņš ierosināja, ka šim punktam ir jāattiecas uz „maksājumiem”.

Ombuda viedoklis

Ombuds piekrīt, ka būtu lietderīgi pastiprināt otrā principa formulējumu, pievienojot atsauces uz:

- **dāvanu saņemšanu** (otrais punkts);
- **precizitāti** privāto interešu deklarēšanā (otrais punkts);
- **ātru** rīcību interešu konfliktu risināšanā (trešais punkts).

Ombuds vēlētos saglabāt formulējumu, ka ierēdņi „veic pasākumus, lai novērstu” interešu konfliktus, jo tas norāda uz to, ka ir jābūt aktīviem, nevis vienkārši jāreaģē uz situācijām, kad tās jau radušās.

Ombuds izprot to atbilžu sniedzēju bažas, kuri uzsvēra „virpuļdurvju” jautājumu un aicināja ieviest obligātu „pārdomu laiku”. Ombuds arī piekrīt, ka jautājums par to, ko ierēdņi varētu darīt pēc civildienesta atstāšanas, ir tikai daļa no plašāka jautājuma. Vismaz tikpat svarīgi, ja ne vēl svarīgāk, ir novērst risku, ka to rīcību, atrodoties amatā, varētu ietekmēt nākotnes nodarbinātības izredzes ārpus civildienesta. Tomēr ombuds neuzskata, ka tāda vispārīga deklarācija kā civildienesta principi būtu pareizais instruments šādu jautājumu sīkai reglamentēšanai.

Attiecībā uz ierosinājumu pievienot tekstu, ka ierēdņi „nedrīkst ļaunprātīgi izmantot informāciju”, ombuds uzskata, ka šis aspekts jau ir pienācīgi ietverts, papildinot pirmo principu (saistības) ar tekstu, ka ierēdņi vienmēr cenšas ievērot **visaugstākos profesionālos standartus**.

Attiecībā uz ceturto punktu, kurā minētas „piemaksas”, jānorāda, ka ombuda mērķis bija to attiecināt uz izdevumiem, pabalstiem un piemaksām.

¹¹ „Pieprasot izdevumu kompensāciju un piemaksas, ierēdņi ievēro godprātības principu, nevis cenšas gūt maksimālu labumu.”

Ombuds piekrīt, ka ierēdņiem netiek prasīts iestādēm sniegt dāvanas un ka saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem viņiem ir tiesības pieprasīt to izdevumu kompensācijas, kas radušies pienākumu pildīšanas laikā.

Tomēr arguments, ka tiesības vai nu pastāv vai arī nepastāv, ombudu nepārlicina. Noteikumi, kas reglamentē pabalstu, piemaksu un izdevumu jautājumus, ir sarežģīti, to nozīme ne vienmēr ir skaidra un piemērošana reizēm var radīt pārsteidzošus un neparedzētus rezultātus.

Ombuds vairākkārt ir centies pārliecināt ES iestāžu vadītājus, interpretējot un piemērojot finanšu noteikumus konkrētiem gadījumiem, izmantot veselā saprāta principu un vadīties pēc godīguma principa. Ombuds joprojām uzskata, ka, pieprasot pabalstus, piemaksas un izdevumu kompensācijas no administrācijas, arī ierēdņiem ir jāizmanto saprātīga, nevis maksimālisma pieeja.

Tomēr ombuds piekrīt, ka ceturrtā punkta formulējums varētu radīt iespaidu, ka tā mērķis ir krāpšana, kas tā nebūt nav.

Turklāt pēc zināmām pārdomām ombuds uzskata, ka vispārīga principu deklarācija nebūtu jākoncentrē uz konkrētu pabalstu, piemaksu un izdevumu kompensāciju jomu un ka gadījumā, ja tas tiek darīts, tas varētu radīt iespaidu, ka ombuds uzskata, ka šajā jomā pastāv plašas problēmas, kas arī nebūt tā nav.

Tādēļ ceturtais punkts tiks svītrots un tā vietā pirmajā punktā tiks iekļauta atsauce uz vadīšanos pēc „godprātības principa”.

3.2.4. 3. princips — objektivitāte

ES Aģentūru tīkls ierosināja, ka objektivitātes principa tekstā īpaši ir jāietver taisnīgums un diskriminācijas novēršana. Lordu palātas Eiropas Savienības komiteja arī ierosināja skaidri norādīt, ka ierēdņi nedrīkst pieļaut diskrimināciju, savukārt Vācijas Apdrošinātāju asociācija un Eiropas Zāļu aģentūra ieteica pievienot īpašu atsauci uz taisnīgumu.

Cleary, Gottlieb, Steen & Hamilton LLP īpaši koncentrējās uz Komisijas Konkurences ĢD. Viņu komentāros bija pausts viedoklis, ka objektivitātes nodrošināšanai ir nepieciešama atbilstoša pieredze un mācības. Viņi norādīja arī uz „apstiprinājuma neobjektivitāti” (t. i., uz tendenci lielāku nozīmi piešķirt argumentiem un pierādījumiem, kas atbalsta iepriekš panāktu nostāju, un līdz minimumam samazināt to argumentu un pierādījumu nozīmīgumu, kas šķiet šai nostājam neatbilstoši).

ALTER-EU vērsa uzmanību uz „regulējuma šķēršļu” radīto apdraudējumu (t. i., uz situācijām, kad regulatīvā iestāde rīkojas to pušu labā, kuru darbību tai būtu jāregulē, nevis sabiedrības interesēs) un uz privilīģētu piekļuvi lēmumu pieņemšanai. Tas ierosināja ietvert aktīvu apspriešanos ar plašu dažādu uzskatu un interešu pārstāvju loku, kā arī aktīvu sabiedrības interešu aizstāvību, ņemot vērā lobēšanu.

Access Info Europe arī vēlējas pievienot tekstā aktivitātes elementu, nosakot, ka ierēdņiem aktīvi jāapzina dažādi uzskati un jāsekmē pilsoņu līdzdalība lēmumu pieņemšanā. Šī organizācija vēlējas arī paplašināt trešo punktu, lai tajā būtu minēts, ka ierēdņi nedrīkst pieļaut, ka to profesionālo darbību ietekmē tas, ka viņiem simpātizē, nesimpātizē vai ir kāda saikne ar kādu konkrētu personu, asociāciju vai korporāciju, politisko partiju vai valdību.

Ombuda viedoklis

Ombuds piekrīt, ka būtu lietderīgi pastiprināt trešā principa formulējumu, pievienojot atsauces uz:

- **taisnīgumu** (pirmais punkts);
- **diskriminācijas novēršanu** (trešais punkts).

Attiecībā uz diskriminācijas novēršanu ombuds civildienesta principiem pievienotajā paskaidrojošajā ievadrakstā uzsvērs, ka saskaņā ar vispārpieņemto tiesu praksi vienlīdzīgas attieksmes jeb diskriminācijas novēršanas princips sastāv no divām daļām:

- (i) līdzīgās situācijās nevajadzētu piemērot atšķirīgus noteikumus un
- (ii) dažādās situācijās nevajadzētu piemērot vienādus noteikumus,

ja vien abos šajos gadījumos šāda attieksme nav objektīvi pamatota.

Otrais elements, kas administratīvajā kontekstā ir īpaši svarīgs, bieži vien tiek atstāts novārtā. Ombuda pieredzē patiesi ir bijuši daudzi gadījumi, kad ir izrādīties, ka ierēdņi ir uzskatījuši, ka vienlīdzības princips viņiem vienmēr izvirza pienākumu pret visiem attiekties vienādi un neņemt vērā situāciju atšķirības.

Attiecībā uz ierosinājumu pievienot tekstu, kurā teikts, ka ierēdņi nedrīkst pieļaut, ka to profesionālo darbību ietekmē „saikne ar” kādu konkrētu asociāciju vai korporāciju, politisko partiju vai valdību, jānorāda, ka ombuds izprot tā paredzēto mērķi. Tomēr ierosinātais formulējums varētu tikt saprasts tā, ka šāda ierēdņu saikne faktiski ir pieņemama, kas parasti tomēr tā nav.

Apmācības ētikas jautājumos nozīmība jau tika minēta (skat. iepriekš tekstā sadaļā ar nosaukumu „Saistība ar spēkā esošajiem noteikumiem kodeksiem un procesiem”). Ombuds piekrīt, ka pienācīga sākotnējā apmācība un kvalifikācijas celšana darba vietā arī varētu palīdzēt samazināt „regulējuma šķēršļu” un „apstiprinājuma neobjektivitātes” riskus.

Ombuds arī piekrīt, ka ir svarīgi pieņemt aktīvu pieeju sabiedriskajai apspriešanai un pilsoņu līdzdalībai. Patiesi, ar Lisabonas līgumu grozītais Līgums par Eiropas Savienību visām iestādēm izvirza pienākumu uzturēt atklātu, pārredzamu un pastāvīgu dialogu ar pārstāvošajām apvienībām un pilsonisko sabiedrību. Komisijai īpaši jāveic plašas konsultācijas ar ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu Savienības darbību saskaņotību un pārredzamību¹².

Tomēr ombuds uzskata, ka saistībā ar šiem argumentiem par mācībām un aktivitāti civildienesta principu projektā grozījumi nav vajadzīgi, jo tie attiecas uz iestāžu pienākumiem, nevis uz katra ierēdņa individuālajiem pienākumiem.

¹² Sk. 11. panta 2. un 3. punktu.

3.2.5. 4. princips — cieņa pret citiem

Euclid un Lordu palātas Eiropas Savienības komiteja ierosināja ietvert **savlaicīgumu** kā vienu no šā principa aspektiem. Eiropas Patērētāju organizācija (*BEUC*) izteica līdzīgu ierosinājumu noteikt, ka ierēdņiem „saprātīgā laika posmā” jāatbild uz sabiedrības vēstulēm un pieprasījumiem.

ES Aģentūru tīkls ierosināja, ka nolūkā atzīt cieņu kā kultūras dimensiju varētu minēt arī daudzveidību.

Access Info Europe ieteica piektā principa (*pārredzamība*) tekstā pievienot atsauci uz savlaicīguma ievērošanu, atbildot uz pilsoņu pieprasījumiem, jautājumiem un sūdzībām. Līdzīgu ieteikumu izteica arī *SEAP*.

Katalonijas Krāpšanas apkarošanas birojs ieteica piektajam principam (*pārredzamība*) pievienot punktu, kurā noteikts, ka ierēdņiem jāizsakās tā, lai pilsoņi varētu viņus saprast.

Ombuda viedoklis

Ombuds atzinīgi vērtē vairāku atbilžu sniedzēju vērtīgo ieteikumu civildienesta principos minēt savlaicīgumu.

Ombuds piekrīt, ka savlaicīgums ir īpaši svarīgs saistībā ar pārredzamību. Daudzas ombudam iesniegtās sūdzības patiesi attiecas uz nepamatotu kavēšanos, izskatot pieteikumus piekļuves saņemšanai dokumentiem. Tomēr ombuds ir pārliecināts, ka savlaicīgums kā vispārēja individuālās atbildības joma konceptuāli iederas principa par cieņu pret citiem tekstā. Tāpēc šā principa pirmajā punktā tiks pievienots vārds „laikus”, lai tas būtu formulēts šādi: „Ierēdņi izturas ar cieņu pret citiem ierēdņiem un pilsoņiem. Viņi ir laipni, izpalīdzīgi, atvērti sadarbībai un **laikus sniedz informāciju.**”

Ombuds atzinīgi vērtē arī Katalonijas Krāpšanas apkarošanas biroja vērtīgo ierosinājumu civildienesta principos skaidri noteikt, ka ierēdņiem jāizsakās tā, lai pilsoņi viņus varētu saprast. Ombuds piekrīt, ka šis pienākums varētu būt daļa no pārredzamības principa. Tomēr konceptuāli tas ietilpst arī principā par cieņu pret citiem, jo īpaši gadījumā, ja tiek apvienots ar prasību censties saprast citu teikto. Līdz ar šādu papildinājumu patiesi tiek izteikta doma par *dialogu*. Tādēļ ombuds principam par cieņu pret citiem pievienos otru punktu, kas būs formulēts šādi: „**Viņi patiesi cenšas saprast citu teikto un izteikties skaidrā un vienkāršā valodā.**”

Ombuds piekrīt, ka kultūras daudzveidības novērtēšana ir svarīgs aspekts saistībā ar principu par cieņu pret citiem. Patiesi, Eiropas Savienības devīze ir „vienoti daudzveidībā”¹³. Tomēr cieņas pret daudzveidību koncepts ir sarežģīts un tas ir jāizskaidro. Tādēļ ombuds uzskata, ka būtu vēlams to iekļaut principiem pievienotajā ievadrakstā.

3.2.6. 5. princips — pārredzamība

Revīzijas palāta ierosināja paskaidrot, ka šis princips nekādi neierobežo dienesta noslēpuma noteikumus un tiesības uz datu aizsardzību.

¹³ http://europa.eu/abc/symbols/motto/index_en.htm

Euclid ierosināja pievienot vēl vienu punktu, kas būtu formulēts šādi: „[I]ai ievērotu atbildību pilsoņu priekšā, viņi ir pieejamāki un sekmē tādās sistēmas izveidi, kas palīdz uzraudzīt viņu darbību un tās rezultātus.”

ALTER-EU arī ierosināja papildu punktu, kurā būtu noteikts, ka ierēdņiem jāziņo par priekšlikuma „ietekmi uz likumdošanas procesu”, lai sabiedrība varētu saprast, kas mēģināja ietekmēt likumdošanas procesu, kurus priekšlikumus ierēdņi uzskatīja par vērtīgiem (vai arī nevērtīgiem) un kāpēc.

Kā norādīts iepriekš tekstā, *Access Info Europe* priekšlikums šā principa tekstā pievienot vārdu „laikus” tika īstenots ceturtā principa (*cieņa pret citiem*) tekstā.

Šī organizācija ierosināja iekļaut arī atsauci uz aktivitāti, nosakot, ka ierēdņiem aktīvi jāpublicē pēc iespējas vairāk informācijas par savām funkcijām, pienākumiem un darbību, tostarp par izdevumiem un iekšējām un ārējām sanāksmēm.

Ombuda viedoklis

Kā norādīts iepriekš tekstā, apspriežot komentārus par pirmo principu (saistības), Katalonijas Krāpšanas apkarošanas biroja un Lordu palātas Eiropas Savienības komitejas (Apvienotā Karaliste) izteikto ierosinājumu uzturēt atbilstošu dokumentāciju ņems vērā kā vienu no pārredzamības aspektiem. Tādēļ otrais šā principa punkts būs formulēts šādi: „Viņi **uztur atbilstošu dokumentāciju** un atzinīgi vērtē to, ka sabiedrība uzrauga viņu darbību, tostarp atbilstību šiem¹⁴ civildienesta principiem.”

Revīzijas palātas ierosinājums paskaidrot, ka pārredzamības princips nekādi „neierobežo dienesta noslēpuma noteikumus”, ir līdzīgs Lordu palātas ES komitejas izteiktajam priekšlikumam attiecībā uz otro principu (*godprātība*) par to, ka ierēdņi „nedrīkst ļaunprātīgi izmantot informāciju”. Ombuds uzskata, ka šis aspekts ir pietiekami ietverts, papildinot pirmo principu (*saistības*) ar tekstu, ka ierēdņi vienmēr cenšas ievērot **visaugstākos profesionālos standartus**.

Personas datu aizsardzība, kā arī tiesības piekļūt dokumentiem ir reglamentētas Pamattiesību hartā un Līgumā par Eiropas Savienības darbību¹⁵. Ombuds neuzskata, ka civildienesta principos būtu jāietver kādas no šīm tiesībām. Šajā saistībā jānorāda, ka pārredzamība kā civildienesta princips neizriet no individuālām tiesībām piekļūt dokumentiem. Tas drīzāk ir priekšnoteikums labai pārvaldībai un pārskatatbildībai.

Attiecībā uz ierosinājumiem iekļaut *aktivitāti* un *pārskatatbildību* jānorāda, ka tekstā jau ir paskaidrots, ka civildienesta principos šie vārdi nav izmantoti, jo tos varētu būt grūti iztulkot citās valodās.

Priekšlikumi ietvert pieejamību, darbības un rezultātu uzraudzības sistēmas izveidi un „ietekmi uz likumdošanas procesu” ierosina būtiskus jautājumus. Tomēr ombuds uzskata, ka tie attiecas uz iestāžu un vecāko ierēdņu atbildību un nav jautājumi, kas attiecas uz visiem ierēdņiem. Tādēļ ombuds neuzskata, ka būtu lietderīgi tos iekļaut civildienesta principu tekstā.

¹⁴ Skaidrības labad tika pievienots arī vārds „šiem”.

¹⁵ Sk. Hartas 8. un 42. pantu un LESD 15. panta 3. punktu un 16. pantu.

4. Nobeigums

Šis ziņojums tiks tulkots visās oficiālajās valodās un būs pieejams ombuda tīmekļa vietnē. Dokuments angļu valodā būs pieejams nekavējoties, savukārt pārējās valodu versijas tīmekļa vietnē tiks ievietotas, tiklīdz būs pieejami tulkojumi.

Principu galīgo versiju kopā ar paskaidrojošo ievadrakstu visās valodās ombuds plāno publicēt 2012. gada pirmajā pusē.